

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

РОЗДІЛ I. Теоретичні основи арт-терапії.

Практичне заняття 1. Арт-терапія як новий напрямок психології.

1. Арт-терапія: визначення, основні напрямки розвитку арт-терапії.
2. Історія розвитку арт-терапії:
 - Роль досліджень творчості психічно хворих у становленні– витоків арт-терапії.
 - Вплив мистецьких традицій на становлення арт-терапії.
 - Розвиток арт-терапії в Європі і діяльність А.Хілла.
 - Роль М.Наумбург у розвитку психодинамічного напрямку в арт-терапії.
 - Основні віхи становлення арт-терапії в першій половині 20 ст.
 - Розвиток арт-терапії у другій половині 20 ст
3. Види та форми арт-терапії.
4. Терапевтичний потенціал арт-терапії.
5. Можливості та обмеження арт-терапії.

Основні поняття: психотерапія, арт-терапія, терапія мистецтвом, терапія творчістю, експресивна терапія, терапія творчим самовираженням, музична терапія, ігрова терапія, драмотерапія, казкотерапія, бібліотерапія, танцювальна терапія, тілесно-рухова терапія, малюнкова терапія, візуальна терапія, індивідуальна арт-терапія, групова арт-терапія, студійна відкрита група, закрита група, тематично орієнтована група.

Література: основна – 1, 2, 6, 8, 15; додаткова – 1, 18.

Практичне заняття 2. Основні характеристики арт-терапевтичного процесу

1. Особливості арт-терапевтичного процесу.
2. Загальна характеристика етапів розвитку психотерапевтичної групи.
3. Особливості динаміки арт-терапевтичного процесу.
4. Організація арт-терапевтичної діяльності.
5. Реєстрація та оцінка арт-терапевтичної діяльності.

Основні поняття теми: Перенесення, контрперенесення, психічна трансформація, арт-терапевтичний процес, клієнт, матеріал, проекція, інтерпретація, емпатія, орієнтаційна стадія, перехідна стадія, робоча стадія, стадія об'єднання і закріплення, опір, підведення, підсумків, інтеграція, інтерпретація групового досвіду.

Література: основна – 1, 2, 6, 8; додаткова – 1, 18.

Практичне заняття 3. Проективний підхід в інтерпретації образотворчої продукції

1. Коротка характеристика проективної техніки.
2. Умови проведення і інтерпретація техніки «Моя сім'я»: інтерпретація зображення та процесу зображення; основні симптомокомплекси малюнка сім'ї.
3. Методика «Людина під дощем» (практикум).

Основні поняття: Проективна техніка, конструктивні групи проективних методик, конститутивні групи проективних методик, інтерпретативні групи проективних методик, катартичні групи проективних методик, експресивні групи проективних методик, імпресивні групи проективних методик, аддитивні групи проективних методик.

Література: основна – 1, 6, 8, 12, 13, 14; додаткова – 1, 2, 13, 17.

Практичне заняття 4. Творчий потенціал арт-терапії.

1. Мультимодальний підхід та інтеграція різних видів арт-терапії.
2. Інноваційні арт-технології: перформанс, ритмотерапія, фототерапія, міфодрама, бібліотерапія, вокалотерапія, драматерапія, Плейбек-театр, техніки наративу.
3. Особливості створення арт-терапевтичних програм.
4. Особистісна та професійна компетентність арт-терапевта.

Основні поняття: мультимодальний підхід, інтеграція, перформанс, ритмотерапія, фототерапія, міфодрама, бібліотерапія, вокалотерапія, драматерапія, плейбек-театр, наратив, арт-терапевт.

Література: основна – 1, 8, 13, 14; додаткова – 1, 2, 13, 17.

РОЗДІЛ II. Прикладні основи арт-терапії.

Практичне заняття 5. Особливості використання ізотерапії в роботі психолога.

1. Загальні характеристики ізотерапії.
2. Основні етапи ізотерапії.
3. Методики та техніки ізотерапевтичної роботи:
 - техніки для знайомства з матеріалами;
 - техніки для дослідження широкого кола проблем і переживань клієнтів;
 - техніки для дослідження системи взаємостосунків, образу «Я»;
 - техніки для парної роботи, роботи в малих групах та із родиною.

Основні поняття: ізотерапія, зображальне мистецтво, матеріали в ізотерапії, подукт творчості, вільна активність, творча робота, дистанціювання, вербалізація, проєктивний малюнок, вільне малювання, комунікативне малювання, спільне малювання, доповнююче малювання, медитативний малюнок, мандала, монотипія.

Література: основна – 1, 4, 6, 11, 12, 13; додаткова – 1, 3, 7, 8, 10, 12, 15, 16, 19.

Практичне заняття 6. Теорія та практика казкотерапії. Музикотерапія.

1. Загальні характеристики казкотерапії.
2. Види казкотерапії (Групове та індивідуальне створення казки. Розповідання, малювання, інсценізація казок. Медитації на казку та імідж-терапія.)
3. Особливості казкотерапії с дітьми та дорослими.
4. Психологічний аналіз казок.
5. Загальні характеристики музикотерапії.
6. Форми та техніки музикотерапії.

Основні поняття: казка, казкотерапія, метафора, міф, виховання, діагностика, корекція, розвиток, творчий потенціал, самореалізація, самоактуалізація, ресурсний потенціал, «внутрішня дитина», терапевтична метафора, терапевтична казка, психологічна казка, психокорекційна казка, медитативна казка, музика, звук, музикотерапія, активна музикотерапія, рецептивна музикотерапія, ерготропна музика, трофотропна музика.

Література: основна – 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15; додаткова – 2, 3, 9, 13, 16, 20.

Практичне заняття 7. Ігрова терапія. Танцювально-рухова терапія (ТРТ).

1. Загальні характеристики ігротерапії.
2. Основні напрямки ігрової терапії. (ігрова терапія с дітьми та дорослими)
3. Пісочна терапія: мета, завдання можливості.
4. Динаміка терапевтичного процесу в ТРТ.
5. Основні техніки й методики в ТРТ.
6. Принципи безпечного застосування ТРТ на рівні терапевтичного танцю.

Основні поняття: ігротерапія, ігрова терапія відреагування, ігрова терапія побудови відносин, казкова ігротерапія, директивна та не директивна ігротерапія, пісочна терапія, пісочниця, пісочні картини, танець, рух, танцювально-рухова терапія, аутентичний рух, терапевтичний танець, танцювальна імпровізація, руховий репертуар, психотілесна чутливість, кінстетична емпатія.

Література: основна – 1, 6, 7, 8, 9, 11, 15; додаткова – 14, 20.

Практичне заняття 8. Галузі застосування арт-терапії.

1. Арт-терапія в роботі з різними віковими групами (діти, підлітки, люди похилого віку).
2. Використання арт-терапії в лікуванні залежностей.
3. Арт-терапія в роботі з хворими.
4. Арт-терапія в роботі з правопорушниками.
5. Методики арт-терапевтичної роботи з жертвами насильства.
6. Використання арт-терапевтичних методик у роботі з сім'єю.
7. Нові напрями арт-терапевтичних досліджень.

Основні поняття: клієнт арт-терапевта, учасник арт-терапевтичного процесу, хвороба, залежність, навчання, виховання, жертва насильства, девіантна поведінка, сім'ї групи ризику, арт-терапевтичний потенціал, середовище фасилітації.

Література: основна – 1, 6, 7, 8, 9, 15; додаткова – 1, 5, 6, 9, 17.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Арт-терапия / [ред. и сост. А.И.Копытин]. – СПб. : Речь, 2001. – 150 с.
2. Бурно М.Е. Терапия творческим самовыражением / Бурно М.Е. – М. : Академический проект, 1999. – 364 с.
3. Вачков И.В. Арт-терапия. Развитие самопознания через психологическую сказку / Вачков И.В. – М. : Ось-89, 2007. – 144 с.
4. Диагностика в арт-терапии. Метод «Мандала» / [ред. А.И.Копытин]. СПб. : Речь, 2002. – 144 с.
5. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Путь к волшебству, Теория и практика сказкотерапии / Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. – СПб. : Златоуст, 1998. – 300 с.
6. Киселева М.В. Арт-терапия в практической психологии и социальной работе / Киселева М.В. – СПб. : Речь, 2007. – 336 с.
7. Кокоренко В.Л. Арт-технологии в подготовке специалистов помогающих профессий / Кокоренко В.Л. – СПб. : Речь, 2005. – 112 с.
8. Копытин А.И. Теория и практика арт-терапии / Копытин А.И. – СПб. : Речь, 2003. – 256 с.
9. Копытин А.И. Системная арт-терапия / Копытин А.И. – СПб. : Питер, 2001. – 216 с.
10. Короп И. Законы Радости. Исцеление словом и музыкой / Короп И. – М. : Открытый Мир, 2008. – 56 с.
11. Лебедева Л.Д. Практика арт-терапии: подходы, диагностика / Лебедева Л.Д. – СПб. : Речь, 2003. – 254 с.
12. Остер Дж. Рисунок в психотерапии / Дж. Остер, П. Гоулд. – М. : Генезис, 2000. – 192 с.
13. Практикум по арт-терапии / [ред. А.И.Копытин]. – СПб. : Питер, 2001. – 448 с.
14. Пурнис Н.Е. Арт-терапия. Аспекты трансперсональной психологии / Пурнис Н.Е. – СПб. : Речь, 2008. – 224 с.
15. Сусанина И. Введение в арт-терапию / Сусанина И. – М. : Когито-Центр, 2007. – 95 с.

Додаткова:

1. Будза А. Арт-терапия: Йога внутреннего художника / Будза А. – М. : Феникс, 2006. – 317 с.
2. Дрешер Ю.Н. Библиотерапия, теория и практика: учебное пособие / Дрешер Ю.Н. – М. : Профессия, 2007. – 272 с.
3. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Психодиагностика через рисунок в сказкотерапии / Т.Д. Зинкевич-Евстигнеева, Д.Б. Кудзилов. – СПб. : Речь, 2006. – 144 с.
4. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Психотерапия зависимостей: метод арт-терапии / Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. – СПб. : Речь, 2002. – 224 с.
5. Киселева М.В. Арт-терапия в работе с детьми / Киселева М.В. – СПб. : Речь, 2008. – 160 с.
6. Копытин А.И. Арт-терапия детей и подростков / А.И. Копытин, Е.Е. Свистовская. – М. : Когито-Центр, 2007. – 197 с.
7. Копытин А.И. Тест "Нарисуй историю" / Копытин А.И. – СПб. : Речь, 2003. – 80 с.
8. Королева З. Говорящий рисунок: 100 графических тестов / Королева З. – Екатеринбург : У-Фактория, 2006. – 304 с.
9. Короткова Л.Д. Сказкотерапия для дошкольников и младшего школьного возраста / Короткова Л.Д. – СПб. : Речь, 2001. – 225 с.
10. Кузьмина Е. Р. Нарисуй мне о себе: практическая психология для взрослых и детей / Кузьмина Е. Р. – М. : Когелет, 2001. – 48 с.
11. Лановой В.Е. Метод «Напишите рассказ». Диагностика, терапия и прогноз / Лановой В.Е. – СПб. : Речь, 2006. – 198 с.
12. Лебедева Л. Д. Энциклопедия признаков и интерпретаций в проективном рисовании и арт-терапии / Л.Д. Лебедева, Ю.В. Никонорова, Н.А. Тараканова. – СПб. : Речь, 2006. – 336 с.
13. Назарова Л. Фольклорная арт-терапия / Назарова Л. – СПб. : Речь, 2002. – 224 с.
14. Никитин В. Пластикодрама: Новые направления в арт-терапии / Никитин В. – М. : Когито-Центр, 2003. – 183 с.
15. Копытин А.И. Тест «Нарисуй историю» / Копытин А.И. – СПб. : Речь, 2003. – 80 с.
16. Потёмкина О. Ф. Психологический анализ рисунка и текста / О. Ф. Потёмкина, Е. В. Потёмкина. – СПб. : Речь, 2005. – 524 с.
17. Пурнис Н.Е. Арт-терапия в развитии персонала / Пурнис Н.Е. – СПб. : Речь, 2008. – 176 с.
18. Рудестам К. Групповая психотерапия / Рудестам К. – СПб. : Питер, 2000. – 384 с.
19. Сельченко К.В. Новейшая цветопсихология / Сельченко К.В. – М. : Харвест, 2007. – 672 с.
20. Черемнова Е.Ю. Танцетерапия. Танцевально-оздоровительные методики / Черемнова Е.Ю. – М. : Феникс, 2008. – 144 с.

Інформаційні ресурси:

1. Арт-терапія. Навчальна література. – Режим доступу: http://www.koob.ru/art_therapy/
2. Арт-терапія: методики та вправи – Режим доступу: <http://art-therapy.me/art-terapiya/>
3. Електроні журнали та книги з арт-терапії – Режим доступу: <http://100pdf.net/zhurnaly-po-rukodeliju/art-terapiya/>
4. Західно-українська асоціація арт-терапевтів та арт-психологів. – Режим доступу: <http://psi-art.rv.ua>
5. [НМКД](#) СЕЗН ЗНУ – Режим доступу: <http://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1730>
6. Офіційний сайт української арт-терапевтичної асоціації. – Режим доступу: <http://art-therapy.org.ua>